

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 11. Linguæ laqueus malus est, vt declararunt Magistri à Victoria, Castro, & D. Vincentius Ferrariensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

D. BERN. deplorare conuersationes, quibus dicere solemus
Loco cit. Domine: Licet confabulari, auri; donec hora pre-
 tereat; donec talis veniat, donec se calor remita-
 rat, donec camus ambulatum. O donec: hora pre-
 tercat, O donec pretercat hora! Heu ratio: cum in-
 concinnam confabulemur, donec pretercat ho-
 ra, sed nec vides (O te infelicem) id quod ais;
 sicine queris, sicine delideras quomodo tem-
 pus, horaque preterfluat? In quem finem hanc
 tibi concessit? Numquid vt tuorum agas pec-
 centiam peccatorum? vt operibus iustes pietatis,
 quibus vitam merearis sempiternam? An non au-
 dis monentem te Spiritum S. Particula dies bona
 non se pretercat? Quia non aliquid in tuae facias
 anime utilitatem. Infaustus ille operarius, qui
 cum certum habeat semini. Ad tempus occasiones
 querit quibus illud risibus iocisque transigat in-
 fructuose: cetero namque certius, nullam colliget
 messem. O ter infelicem latronem, qui tempore
 illo sibi ad sui concessio defensionem, illud cytha-
 ram percussione consumit. Vae pauperi, qui tem-
 pus signatum eleemosynam conquirendi illud lu-
 sibus impendit. O donec pretercat hora! O donec
 pretercat hora! Cum ergo tempus confabulatio-
 nibus teras, aduertere (inquit) quod nectum dam-
 num incurtis perditionis temporis, quo ad vespe-
 ram lugebis te non hoc fecisse, ad quod tibi fue-
 rat concessum, sed nouas tibi cumulas obligau-
 nes. Nosti etenim, quod non mentitur, qui tibi
 dixit: Quoniam omne verbum otiosum, quod locu-
 ti fuerint homines, reddent rationem in die iudicij.

Ecclij. 14.
 VI.
 Similitu-
 do.

Mat. 12.
 36.

VII.
 Otiosa
 verba vi-
 tanda

D. BERN.

D. Bernard. Si de omni verbo otioso, quod locuti
 fuerint homines, Deo sunt reddendi rationem in die
 iudicij, quanto descriptius de verbo mendacij, mor-
 daci, & iniurioso de elato, vel lasciuo, de adula-
 rio aut detractorio iudicabuntur? Hinc collige
 (mone) qua debeat prudentia & cautione inter
 homines conuersari, peruersa lingue damnum
 conspiciens, tot cedium matris. Optime de illa
 David: Lingua eorum gladius acutus. Gladius
 equidem auceps imo triceps est lingua detractoris.

Psal. 55.

§. 11. Lingua laqueus malus est, vt declarat
 Magistri à Victoria, Castro, & D. V. Vincius
 Forariensis.

Secundatio, ob quam lingue laqueus ma-
 lus dicatur eam esse dicimus, quia vitulenta
 maledicentia, nodus est cecus, qui non fa-
 cili negotio dissoluitur, nodus est in hio fenco-
 si rudentes iodo, vel funes grossiores coutrin-
 xeris, nullam operam dissoluitur, vt eius nullum ap-
 pareat vestigium, attamen si filum sericum te-
 nerimum nodo coarctaueris, illum dissolue-
 laboris habet plurimum, nec vnquam ita concin-
 ne dissoluitur, quin filum aliquatenus ledatur,
 atteratur, & dirumpatur. Si quempiam in bonis
 laetas, nodus est in rudente, qui facillime potest
 dissolui, ita vt nulla latio superfit. Si vixeris Ve-
 nereus carnis sectando delicias, dissolui potest
 hic nodus: sufficienti poenitentia, tantam illi im-
 ponendo poenitentia amaritudinem, quanta fuit
 luxuria vel luptas. Illud perficiens. Quam glo-
 rificauit se & in delicijs fuit, sanum date illi ser-
 uentium, & luctum. Attamen honorem aduentu
 alteri detractoribus, oblocutionibus, nodum in
 filo serico conscinxisti tenerimo, nihil enim ho-
 nori antefertur, ne putes, quod illum tam inte-
 gre dissolues, quin diruptus, incompositus, lace-
 que remaneat: etenim numquam, omnimoda res-
 tituitur honorem satisfactione, quem lacrali
 detractio: nec tanta illum restituitur loqueris
 libertate, quanta loquebaris nominis iniuriam,
 nec qui te audit, tam facile tibi credit, quando
 dicta renouas, quam dum dixisti: Prouerbum
 est, mendacium seu detractio similis est malo
 femini, sicut in terra est maledicta, si in alia her-
 ba semen inieciatur, radices agit adeo profundas,
 vt eam vix vnquam eradicaueris, & si hinc cut-
 leris, illinc alia remanet radix iterum pullula-
 ra. Laqueus malus est, nodus cecus, in alacris
 damnum, & in tui grauamen: raro unquam, il-
 lum vt teneris, dissoluit.

Idcirco (sicut notat Agellus modernus au-
 dor) Spiritus S. nullum illi videtur reliquere re-
 medium. Die quodam Propheta Regius dolore
 torquebatur non minimo, melancholicus, tristis
 nimis, molestus, testimonia perpendens, que
 glorie suae & nominis inuidi, in eum suscita-
 rant. Hinc damno reparando insufficientia iudi-
 cabat omnia terra remedia, que circa ad Domi-
 num supplex recurit. Ad Dominum cum tribula-
 ter, clamant. Graui premebat tribulatione, que
 co-

cor meum affligebat a mariis, & ad Dominum
 remedium postulat utos confugi. *Qua illa tanta.*
 Rex pote iustime, calamitas, quam tuum non
 potest etiam fortissimum superare braehium? Si
 vero tibi soli vires deficiant, an non cingunt la-
 tus tuum Capitanei alumnii, qui fortes tui esse
 nominantur? *Fortes David:* Qui leones discer-
 punt, & exercitus debellant numerosissimos? In
 mundo robur non imenio, quod tetendat im-
 petum inimicis, me bello molestans. Quis pre-
 cor, ille? Mala lingua, quocirca *Ad Dominum*
con tribularer, clausus: *Domine libera animam*
meam a labij iniquis, & a lingua dolosa. Domi-
 ne mi: illata per iniquam linguam damna-
 staura, & contra illam fortior esto, obsecro,
 propugnator. Num illum Dominus exaudivit?
Vique. Exauduit me, Respondit illi: *vique,*
ilico. Dedite remedium? Nequaquam: ipse
 namque declarat nullum in terra reperiri: *Quid*
deser tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam do-
losam? David quod tibi vis prescribam reme-
 dium, quod cataplasma tanto poterit curando
 vulnere applicari, quod lingua misisset detracto-
 ris? Nullum igitur esse noueris: est etenim lin-
 gua dolosa, sagitta acutissima tanta vi contorta,
 ut cordis peruat ad intima, spiculo ignis consu-
 mantis. *Sagitta potentis acuta cum carbonibus de-*
flatoris. Quis ignis ille? Ille quem dixit D. Ia-
 cobus, ignis gehennalis. *Inflammati a gehenna.*
 Quod illi superest remedium, qui gehenna me-
 ritur ignibus? Nullum profecto, sed nec vllum
 ergo sperandum illi, qui in linguam incidit Sy-
 cophanta, cum sit eum exera omne subsidium:
 toris illud reperit spiritus veritatis. Modo dicit:
Laculum & gladius, & sagitta acuta homo, qui
loquitur contra proximum falsum testimoniu. Alias
Sicut nocuus est qui mittit sagittas, & lanceas in
mortem, ita vir qui fraudulenter nocet amico suo.
 III. Hi conformiter illa Spiritus S. verba inter pre-
 toris qui de murmuratoriâ linguâ sic loquitur. *Be-*
atus qui in vinculis eius non est ligatus: iugum enim
illius, iugum ferreum est, & vinculum illius, vin-
culum æreum est. Sacra solet Scriptura vinculum,
 seu carcerem arctissimum vocare, carcerem, seu
 vinculum ferreum, vt de seruitute loquitur *Agy-*
ptiaca. Fornax ferrea: seu vinculum æreum, vt
 illud Nabuchodonosor: *Vinculis æreum.* Potest au-
 tē hæc intelligi sententia, tam de illo cui detrahi-
 tur, quam de detractore, ambo namq; in vinculis
 iudicantur æreum, iugumq; portant futuri: num-
 quā integrē his se gaudent absolutos, nec ille eu-
 sus fama derogatur, integrē namq; nullo tēpore
 eius honor reparatur, vnde & ipse Spiritus S. te-

statu. *Flagelli plaga facit luorem, plaga autē lin-*
gue obmutet ossa. Dum enim vi verberis os com-
 minuitur, perfecte nunquam reparatur. Similiter
 & de infamatore: nunquam enim integrā, plenā-
 que potest dare satisfactionem. Qui in furtū in ci-
 dit, hæc se potest catenā perfecte liberare, pariter
 & qui lapsus est in libidinem. Tu igitur, qui euā-
 ginatā linguā proximum es profecturus, aliquo
 dixerim modo, time plagam tuam insanabilem.
Vinculum illius, vinculum æreum est. In S. litteris
 diuersi generis occurrunt nobis putei: quidam
 sunt, ex quibus licet difficulter illapso pateat exi-
 tus tande tamen euasit, vel quia illa madebant
 aqua, qua submergeretur, vel quia nō adeo pro-
 fundi, vt non fuerit impossibile tunc demersum
 extrahere. Taleo inuenio puteū, in quem Iaeph
 fratres demerserūt: & ille similiter in quē detrusus
 hæsit Hieremias, qui multo licet sudore ac studio
 tande erupit funibus illis a ligatus quos illi adie-
 cerat Abimelech Aethiops. Attamen vos Deus
 de puteis illis preseruet incolumes, quos refert
 Spiritus S. fuisse in terra Sodomorum. *Vallis syle-*
fers habebat puteos multos bi: uanis: Terra erat
 opulenta, Iordans aquis irrigata, quod autem ad
 puteos desinebat, aqua nō erat, sed bitumen. Ple-
 ni putei periculo eorū, tanto, vt nullus illi illap-
 sus sine miraculo liber eme: geret. Sic sacra refert hi-
 storia: cum in præliū regionis illius Reges, cōtra
 suos desce: dissent inimicos suis copijs instructos,
 vt leuictos viderent fugā sibi consulerunt, qui-
 dam hæc, illac alij: verum cæteris fuerunt infeli-
 ciores, qui in obuies delapsi sunt puteos, nullus
 enim eorum mortem euasit, sed quæque in illos
 contuerunt: preparabiliter perierunt: cum enim in
 bitumen haberent: illo ita tenaciter illequeati,
 implexique sunt, vt omnis euasione spe abiecta
 miserē mergerentur.
 O mundum insaultum, peccatorum puteis a-
 bunkantem, vt vix passum progrediaris quin in
 hunc, aut aliū prolabaris. Omnes sunt periculosi,
 verum te Deus ab illis liberū custodiat, qui putei
 bituminis à te nuncupantur, quorū tres sunt spe-
 cies, vt notat Spiritus S. Primus puteus est im-
 pudicitia: concubinitus, adulterij. Preseruet te
 Deus ne in hunc corruas. Videtur enim Spiritus
 S. omnem tibi spem auferre remedij: atque, qui
 in illum ceciderit tūeat: grauior enim in eum
 Dñs. excandescit. *Fons profunda os aliena, cui tra-*
tus est Dominus, incidit in eam. In illum infelix
 corruit Herodos. O quid non egit Angelus ille
 terrestris D. Ioannes Baptista, vt lapsum extra-
 heret, at non tantum illum non eripuit, sed
 eo insuper mergebatur profundius, incestuoso
 superad-

Eccl. 12.
 28.
 IV.
 Diuer-
 si putei
 diuer-
 sa sig-
 nant
 pecca-
 ta.
 Hierem.
 38.
 Gen. 14.
 10.
 V.
 Tres
 præci-
 pitu-
 tei ca-
 roris
 pericu-
 losos.
 Erou.
 22. 14.
 I.
 Libidi-
 nis.

superaddens adulterio sacrilegum homicidium caput amputando, quo inter natos mulierum sanctior non surrexit. In eundem corruit Dauid, & cum talis esset, qualis erat, necessarium fuit, cum illo ageret, verbis vsus amphibologicis: & potentissimæ Dei manus adscribitur miraculo, quod saluus euaserit: hoc enim est, quod ipse confessus ait: Misericordia tua magna est super me, & erasti animam meam ex inferno inferi.

II. Secundus puteus est auaritiæ, quem D. Paulus vocat laqueum diaboli. Incidunt in remissionem, & in laqueum diaboli. O quale bitumen diuitiæ, cordi adeo agglutinatum, vt si semel adhererit, non est qui se expediat. Densum lutum, illas vocat Abacuc, lutum glutinosum. O quis puteus adeo ferox? Vnus cecidit in illum Apostolus, & cum esset electus ab ipso Deo Apostolus, quod & ipse fatebatur: Nonne ego vos duodecim eligi. Verba, quæ congruenter expendit D. Aug. cum illi potestatem dedisset eijcendi diæmonia, morbos curandi, suum prædicandi Euangelium, cum illi prostratus pedes abluisset, suum corpus & sanguinem sumenda propinasset, non tamen saluus euasit, sed submersus interit.

III. Tertius est male linguæ, Heu quis ille puteus pice & bitumine inundans, quicunque in illum mergitur, ita propria sua videtur comprehendi tenetque linguâ, vt iam exire nequeat velut æneo vinculo colligatus. A peccato adeo irremediabili custodiar te Dominus. Promde cum me confessionibus audiendis expono, nihil sic timeo, quam si quis hoc æneo vinculo constrictus adueniat. Frater mi, num aliquid habes dicendum in materia detractiois aut murmurationis? Non Pater mi. O te felicem! Beatus qui vinculis eius non est ligatus. Si aliquid horum adduxeris, o te perditum? qui hoc vinculo festreo, æneoque confringeris: non paruo namque negotio hoc te vinculo liberum esse lataberis. Vide num bene dixerit: In peccato labiorum laqueus malus.

IV. Memini, dum primis vacarem studijs Salamancæ in illustrissimo conuentu D. Stephano sacro à senioribus me intellexisse patribus historiam, quæ duobus illis eximijis contigit Doctoribus ac Magistris Fr. Francisco de Victoria nostri Ordinis Religioso, & Fr. Alphonso à Castro de Ordine Minorum professo. Morabatur hic A scale suâ hanc exornans doctrinâ vniuersitatem, & inter totius Hispaniæ docti limos celebres. Ad hunc nobilis quidam accessit, postulans remedium peccato in quo iam prædem

corruerat, nempe, cum inter primarios aule nobile versaretur, iactauerit se pro libitu puelle quâdam vsum fuisse nobiliori, ac mentium fuisse, idque tantummodo dixisse, in suis ipsius promotionem, & propriæ laudis aucupationem. Respondet illi P. M. à Castro: Domine peccatum hoc nullum capit remedium: sed illo prius æternum dampnaberis. Exhorruit nobilis responsum, & iracunde videbatur confici: hæc enim declaratio veritatis obstinatos quosque perceret quam vehementissimè: profectus est igitur Salamancam, adijcens, P. M. Franciscum de Victoria casu aperuit. Pater mi, adsum vobis, quo tristior nullus in mundo: casus mihi contigit infansus, cuius quærens remedium consuli P. M. Fr. Alphonsum à Castro, qui me hoc percelsum responso: actum est de te, desperata salus animæ, recedâ curris in infernum. Expaui ille talemque miratus resolutionem respondet. Domine mi, nullum, mihi crede peccatum adeo graue: quod cum debita satisfactione & poenitentia lacrymis careat remedio. Dic mihi, precor, quis ille casus? Rem aperuit propudioso dedecore coram. Cuius primatibus famam puella læst nobilioris. Cui ille: graue peccatum, at illi superest remediû. Exiit præ gaudio Nobilis hoc aucto, aitque Pater mi. Videntur mihi hoc tuo responso coram dilatari. Dico tibi (amabo) quid agam Domine: hoc tibi necessarium agendum: Ad illos omnes redi, coram quibus puellæ detraxisti conuictor, dic te, in hoc quod de illa sparsisti, fuisse mentium, vt nobilem impostorem, & falsarium: vt verò pateat omnibus, te hoc non dicere quadam commotum vrbantate, iuramento confirma, ex mera malitia te de illa dixisse, quæ falsò sparsisti. Heu Pater mi, quis ego vt hoc perficiam? quàm per hoc personæ meæ, honori, ac dignitati derogabitur? Absit vt hoc faciam? Nunc igitur (inquit P. M. de Victoria) tibi dico, quod optime respondet P. M. à Castro nullam tibi salutis spem affulgeret te manet æterna damnatio: quia minimum eod tibi faciendum incumbit, est illud, quod tibi inimicit, & nihilominus non idcirco ex integritate perfectè fama foret puellæ reparata, quicquid enim quod voluerit, credit.

Hinc illud Spiritus S. consilium, quo prohibitionibus de hoc argumento finem imponit discursibus. Attende ne forte labaris in lingua, &c. & si casus tuus insanabilis in morte. Contine linguam, ne in peccato cadas detractiois, ne lapsus tuus sit irreparabilis insanabilis in morte. Attende verbum illud. (Attende) perpede quomodo loquaris, pòdera, appede in statera verba tua, ne nimis effusus sis, ne tur-

Quam irreparabile damnum detractiois exemplo probentur.

Eccl. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

die turtore loquacior; ne sit efficiens lingua tua
Philosophicam quandam scripserat Spiritus S.
sententiam. *In ore fatuorum cor illorum; & in
corde sapientium os illorum.* q. d. Stulto sunt om-
nia idem, loqui & cogitare, & sicut cogitat sic
loquitur, & sicut loquitur sic cogitat, sine vlla
præmeditatione, inconsideratè, nec pendens,
vtrum quod dicit alteri noceat, aut prosit, nec
alium finem loquendi præ oculis habet quam
tantummodò loqui, sicut illi, quorum & cogitatio-
nes & verba erant inania. *Cogitauerunt & locu-
ti sunt nequitiam.* Sapiens autem linguam habet
in corde; illam etenim non mouet, nisi primò
perpendat, quæ dicat, & finem, in quem hæc di-
cas, vtilitatemque & damnum, appendat inde
ornurum.

Notat Fluius, quòd natura duas linguas in-
teruit venas: vnam quæ tendit ad cor, alteram,
quæ ad cerebrum, mirabili officio quo disponat
vt id quod est cordis absconditum, lecreto, il-
lud lingua non reuelat, nisi priùs illud intelle-
ctus trutinat, matureque ratio perpendit: si-
nem primò consideratis his intentum, secundò
circumstantias veritatis occasionis, scandali, in-
famie secuturæ. *Vo bis iuis facito, sicut enim,* mo-
net te Spiritus S. vt illa ponderes attentius, quæ
ipsum aurum: quod etenim aurum habet emolu-
menti, hoc habere possunt verba detrimenti.
Attende ne foris labaris in lingua; sæpe namque
numero damnum est irreparabile. *Prorsus insa-
nabilis in mortem.*

Hinc facinus illud admirabile prorsus Apo-
stolici nostri P. S. Vincentij Ferrarenensis, proces-
sit Concionatur hic in foro D. Iohannis Valen-
ciae triginta millibus Auditoribus, offeritur illi
mulier, & infirma & à natiuitate muta. Fronti,
oriquæ eius impressit vir Sanctus S. Crucis sig-
num, interrogat, quid postulet. Dicit cecus cla-
rè loquitur & articulat. Pa er mi: salutem pe-
to cori, oris paucei quotidianum, linguaque so-
lutionem. Triapostulas (inquit ille) filia, duo
priora tibi Dominus concedat, at tertium mini-
mè non enim animæ tuæ conuenit saluti. Nof-
ce, si linguam haberes solutam, ita loquereris,
vt te ipsam æternum garrula condemnaret. Cor-
de tuo Dominum lauda, nec optes lingua so-
lutionem. Confellum dicens illa: tuis, Pater mi,
lubens patebo mandatis, obmutuit, nec vltra to-
tò vitæ tempore verbum potuit vllum effari, &
siluit O quam multis expediret, si Deus illis lo-
quendi nunquam concessit facultatem: Lapsus
est loquelæ insanabilis, & ob quem æternis
militi damnantur cruciatibus: est enim dam-
natus. *Baptist. de Linnæa Tom. II.*

nū quod verbis infertur irreparabile. Tale quod-
dam est, quod Scriba & Pharisæi student, infe-
re Christo eiusque discipulis, sibi persuadentes,
quod per hoc illos apud vilem plebeculam, vt
bonorum morum, seniorumque traditionum
transgressores infamarent, & licet in illis, etiam
suo ipsorum iudicio non nisi vnicum inueniant
defectum, quòd manus non altuant; obijciunt
tamen vniuersaliter: *Transgreduntur traditiones
Seniorum:* Hæc malatum est linguarum condi-
tio, quia illud quod alter commisit, parum est
aut nihil, & contra illud obloquimur, quasi in
omnibus deliquisset.

§. 12. Non lauant manus. Illi, si iorem red-
dunt impij illi superbieus Christi & suo-
rum gloriam, quibus velut Esau Jacob, de-
seruiunt.

Quare, & vos transgredimini mandatum Dei, 35
propter traditionem vestram? En tibi culci-
tra quam proposuimus, quæ ad ignem
festinat, in illam se coniecit, flammæ extinctu-
ra, & duo præfati patent effectus: quod euadat
ignis illustrior ac clarior, palea vero consumpta
& in cineres redacta. Primo per hoc claruit
Christus eiusque schola splendidior, ac honora-
bilior. Mea quidem opinione hoc ita Dominus
disposuit, vt mundo suæ classis discipulorum te-
stetur probetque sancti atem: nec arbitror Chri-
stum potuisse quid amplius in eiusdem adferre
iustificationem, illudque à Christo completum
Hæc vaticinium. *Ducam cæcos in viam, quam Ipsi. 42. 16.*
*nesciunt, & in semitis, quæ ignorauerunt, ambula-
re eos faciam: ponam tenebras coram eis in lucem.*
Ii finitæ conuenit Dei sapientia peruersorum,
vt cogitationibus, vt id, quod præcendit, perfici-
atur. Hoc ipsum Samuelis Anna mater ceci-
nit: *Deus scientiarum Dominus, & ipsi præparan- 1. Reg. 2.*
tur cogitationes. Animo concepit Caesar Augu-
stus superbissimus Imperator, in suæ celsitudi-
nis taciturniam, vt totius orbis Iustrum in retus,
quo conceptu sibi Deus præcælit, vt id quod
premerat impletet, se nasciturum scilicet in
Bethleem: Cogitationibus infernalis auaritia Deus ma-
com mouetur Caiphas, totum que concilium; Ierum v-
illis autem eorumque diabolicis actionibus, titur pro-
nec non inferri prepositus vitur Deus, qui-
bus id quod in tendebat, reueretur. mundi to-
ad bonu-
tius intelligo redemptionem. Ita tibi licebit ho-
die dicere. Vides Pharisæos ab Hierosolymis
profectos in Christum eiusque discipulos ad-
M m m uerfa-